

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0. 610-[2011-7/3125] 173

Konu : Yazılı Soru Önergesi

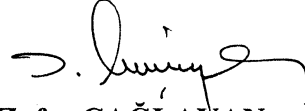
13.02.2012★ 10691

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30/01/2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-120.07 [7/3125]-73477-44941 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları konusu Muş Milletvekili Sn. Demir ÇELİK tarafından verilen 7/3125 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER:

- 1- Cevap yazısı (3 sayfa)

Özellikle seçim Bölgesi olan Muş ili ve doğu illerimizde doğudan batıya yoğun bir göç olgusuyla karşı karşıyayız. Bölgenin geri bırakılması sonucu burada yaşayan vatandaşlarımız doğdukları topraklardan ayrılmak zorunda bırakılarak büyük şehirlerin kenar mahallelerine mahkûm edilmektedirler. Büyük şehirlere göç eden birçok vatandaşımız sağlık güvencesi dahi olmadan kayıt dışı olarak istihdam edilerek işveren tarafından büyük bir sömürüye uğramaktadır. Bölgemiz için hayat damarı olan tarım ve hayvancılıkta uygulanan yanlış politikalar ve sanayi yatırımlarındaki eksiklikler bölge insanının yeteri kadar istihdam edilememesiyle sonuçlanmaktadır. Bu durum, zaten ekonomik olarak yoksulluk sınırında yaşayan vatandaşlarımızı ekonomik anlamda daha güçlü kentlere göç etmeye zorlamaktadır. Bu göç olgusunun hem kültürel anlamıyla hem de ekonomik anlamıyla Ülke ekonomisinde açtığı yaralar büyüktür. Özetlediğim bu gelişmeler nazara alındığında aşağıdaki sorularımın cevaplanması hâsıl olmuştur.

Sorular:

1. Bölgede oluşan ekonomik sorunların çözümü için hangi çalışmaları yürütmektesiniz? Bu sorunlarla ilgili proje çalışmalarınız var mıdır?
2. Bölgedeki ekonomik sorunların çözümü ve göç ile ilgili çalışmalarınız hangi seviyededir? Bu çalışmaları ne zaman sonuçlandırmayı düşünüyorsunuz?
3. Zorunlu göç olgusunun toplum nezdinde yarattığı travmalardan haberdar mısınız?
4. Göç olgusunun büyük kentlerde oluşturduğu sosyo-ekonomik sorunlar hakkında bir çalışmanız var mıdır?
5. Sizce de göç olgusu sonucunda büyük kentlerde yaşayan vatandaşlar ile göç eden vatandaşlarımız arasındaki ekonomik dengesizlik ülke ekonomisi için yaralayıcı değil midir?
6. Bu ekonomik dengesizliğin çözümü için bir öneriniz var mıdır?
7. Göç olgusuyla beraber ortaya çıkan kayıt dışı istihdamı nasıl çözmeyi planlıyorsunuz?
8. Yoğun göçü önlemeye dönük önerileriniz ve çalışmalarınız nelerdir?

Cevaplar:

Ekonomi Bakanlığı olarak yürüttüğümüz stratejik çalışmalarda ihracatı ve ihracata dönük üretimi artırmaya, katma değeri yükseltmeye, istihdamı artırmaya ve niteliğini geliştirmeye büyük önem vermekteyiz. Bu doğrultuda gerçekleştirdiğimiz en önemli çalışmalardan biri 2011 yılında tamamlanan “il il dış ticaret potansiyeli” çalışmasıdır. Bu çalışma sonucunda her bir ilin; üretim, tedarik ve dış ticaret yapısı incelenmiş, o ilimizin ekonomik kalkınmasında en çabuk sonuç verecek sektörler, ihracat yapabileceği ülkeler ve rekabetçilik gibi özellikleri ortaya konulmuştur.

Önümüzdeki süreçte daha fazla katma değer in yurt içinde kalması, teknoloji ve Ar-Ge yoğunluklu ve ihracata dönük bir üretim modelinin ülkemiz ekonomisinin merkezine yerleşmesi hususundaki çalışmalar Bakanlığımız tarafından kapsamlı bir şekilde yürütülmektedir. Söz konusu katma değer odaklı üretim modelinin ülkemizde yerleşmesi ve illerimiz arasındaki ekonomik kalkınmışlık farklarının azaltılması hedeflerine ulaşmada şüphesiz en işlevsel araçlardan biri teşvik sistemi olmaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizdeki yatırım teşvik uygulamalarının temelini oluşturan 2009/15199 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar 16/07/2009 tarihli ve 27290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Hem bölgesel hem de sektörel seçiciliğe dayanan uygulamaları içeren söz konusu Kararın temel amaçlarından biri de bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması olup bu amaçla, yatırımın gerçekleştirileceği bölge esas alınmak suretiyle hem

yararlanılacak destek unsurlarının hem de desteklerden yararlanma oran ve sürelerinin değişkenlik gösterdiği bir destek mekanizması oluşturulmaktadır. Bölgesel teşvik sistemi olarak adlandırılan sistemde, il grubunun sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi azaldıkça destek yoğunluklarının artarak uygulanması öngörülmüştür. Diğer bir ifadeyle, daha az gelişmiş bölgelerde yapılan yatırımların daha fazla desteklenmesine yönelik bir sistem uygulanmaktadır.

Bu kapsamda, söz konusu sistemin uygulanması açısından tüm Türkiye, 28/08/2002 tarihli ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yer alan İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması-Düzyey 2 bölgeleri ve sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyeleri dikkate alınarak, dört gruba ayrılmıştır. Bölgesel – Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek sektörler, her bir il grubunun yatırım potansiyeli ve rekabet gücü, ekonomik ölçek kriterleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör kuruluşlarının görüşleri dikkate alınarak belirlenmektedir.

Genel Teşvik Sistemi kapsamında, ülkemizin tüm bölgelerinde KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti desteklerinden yararlanılmaktadır. Bununla birlikte, yaşanan sosyal ve ekonomik gelişmeler neticesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından gelişmişlik endeksinin güncellenmesi ve bu çerçevede iller ile il gruplarının yeniden sıralanmasına yönelik çalışmalara devam edilmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarında, mevcut yatırım teşvik politikaları; bölgesel farklılıkları azaltmak, ülkemize yeni teknoloji transferi sağlamak, istihdamı artırmak, katma değeri yükseltmek, ekonomimizin rekabet gücünü artırmak, ithalata bağımlılığı ve cari açığı azaltmak hedefleri doğrultusunda yeniden düzenlenmekte olup söz konusu yeni teşvik sistemi yakın bir gelecekte yürürlüğe girecektir.

2009/15199 sayılı Karar ile belirlenen esaslar çerçevesinde yürütölen yatırım teşvik sistemi kapsamında Muş ili ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki illerimiz; Bölgesel-Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında 3. ve 4. bölgede yer almakta olup söz konusu bölgelerde yatırım yapan yatırımcılar vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteğı, yatırım yeri tahsisi, faiz desteğı, KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti desteklerinden diğör bölgelere göre daha yüksek oran ve sürelerde yararlanmaktadırlar.

Yine, sosyo-ekonomik açıdan geri kalmış illerde yatırımları ve istihdamı arttırmak amacıyla 2004 yılında yürürlüğe giren 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yer alan illerin belirlenmesinde, her bir ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi ve fert başına düşen gayri safi milli hasıla göstergeleri esas alınmıştır. Gelir vergisi stopajı desteğı, sigorta primi işveren hissesi desteğı, bedelsiz yatırım yeri desteğı ve enerji desteğı uygulamalarının öngörüldüğü Kanunun uygulama süresi 31/12/2004 tarihine kadar tamamlanan yatırımlar için 31/12/2009 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Ancak, Kanun kapsamına giren illerdeki yeni yatırımlar nedeniyle desteklerin süresi, yatırımın tamamlanma tarihine göre kademeli olarak 31/12/2012 tarihine kadar uzatılmıştır. Muş iline, 5084 sayılı Kanunda öngörölen enerji desteğı kapsamında; 2005 yılında 60.039 TL, 2006 yılında 67.654 TL, 2007 yılında 146.231 TL, 2008 yılında 372.264 TL, 2009 yılında 4.378.218 TL, 2010 yılında 6.334.163 TL ve 2011 yılında 3.766.555 TL olmak üzere toplam 15.125.124 TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca, anılan Kanunun 6'ncı maddesi uyarınca enerji desteğinden toplam 31 tesis yararlanmıştır. 5084 sayılı Kanun kapsamından yararlanan bu 31 tesiste yer alan 469 kişilik mevcut istihdama 1073 kişi ilave istihdam eklenmiş ve toplamda 1542 işçiye ulaşılmıştır.

Diğör taraftan, ihracatçılarımızın mevcut pazar paylarını genişletmek ve yeni pazarlara açılmalarını sağlamak amacıyla Bakanlığımız tarafından yürütölen “İhracata Yönelik Devlet Yardımları” etkin bir şekilde uygulanmaya devam etmektedir. Bu kapsamda, Yurtiçi Uluslararası İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi ve Yurtdışında Gerçekleştirilen Fuarlara Katılımın Desteklenmesi, Ar-Ge Yardımı, Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi, Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteğı, Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi, İstihdam Yardımı, Tasarım Desteğı, Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması ve Türk Malı İmajının Geliştirilmesi,

Turquality Desteęi ve Uluslararası Rekabetçilięin Geliştirilmesinin Desteklenmesi gibi programlar kapsamında ihracatçılarımız çok çeşitli alanlarda desteklenmektedir. Söz konusu destekler, ülke genelinde sağlanan destekler olup Muş ilinde faaliyet gösteren firmalarımız da anılan desteklerden faydalanabilmektedir.

Bu kapsamda, Uluslararası Rekabetçilięin Geliştirilmesi Hakkında Teblię kapsamında Muş ilinde yürütölmekte olan iki adet proje bulunmaktadır. Söz konusu projeler ve uygulama aşamalarına ilişkin bilgiler aşağıdadır:

a) Muş İmalatının İhracata Hazırlanması; Anılan proje Muş ilinde faaliyet gösteren 8 adet tarım makinesi üretici / süt ve süt ürünleri üretici firma ile yürütölmektedir. Projenin ilk aşaması olan ihtiyaç analizi ile birlikte firmaların mevcut durumları hakkında detaylı çalışmalar yapılmış ve hangi alanlarda eğitim ve danışmanlık faaliyetlerine ihtiyaçları olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra bu ihtiyaçları gidermeye yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri düzenlenmiştir. Yurtdışı pazarlama faaliyetinde ise Hollanda'ya bir çalışma gezisi düzenlenmiş, firmalar ileri teknoloji kullanan fabrikaları ziyaret etmiş ve ikili iş görüşmelerinde bulunmuşlardır.

b) Muş Mobilya ve Tekstil Sektöründe İhracat Girişimi; Bu proje ile Muş'ta Mobilya ve Tekstil alanında faaliyet gösteren firmalarımızın ihtiyaçları belirlenmiş ve eğitim danışmanlık faaliyetleri ile bu ihtiyaçlar giderilmiştir. Projenin Rusya'da ilgili sektörlerle ilişkin bir fuar ziyareti onaylanmıştır.

Yine, kalkınma planları ve yıllık programlar çerçevesinde yurtiçi ve yurtdışında serbest bölgeler, lojistik serbest bölgeleri, ihtisas serbest bölgeleri, özel bölgeler, dış ticaret merkezleri ve lojistik merkezlerinin kurulması, yönetilmesi ve işletilmesi ile ilgili ilke ve politikaların tespiti konusunda çalışmaların yapılması, araştırma, planlama ve koordinasyon faaliyetlerinin yürütölmesi, 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde Bakanlığımız görev ve yetki alanı içerisinde bulunmaktadır.

Anılan KHK deki düzenleme çerçevesinde; katma değeri yüksek ihracata yönelik yatırımların gerçekleşmesi, üretim ve hizmet faaliyetlerinin desteklenmesi, işletmelerin rekabet güçlerinin artırılması, ekonominin girdi ihtiyacının karşılanmasına yönelik yatırım ve faaliyetlerin desteklenmesi ve yerel nitelikteki ekonomik potansiyellerin güçlendirilerek dış ticarete yönlendirilmesi amacıyla yeni bölgelerin oluşturulması planlanmaktadır.

Bu kapsamda, oluşturulması planlanan bölgelerden tarım ve hayvancılık özel ekonomi bölgelerinin ülkemizin doğu illerinde gerçekleştirilen yerel nitelikteki faaliyetleri güçlendireceği ve ülkemizin ihracat potansiyelini arttıracakı öngörülmektedir. Bu kapsamda oluşturulması planlanan bölgelerin kuruluş usul ve esaslarını düzenleyen ve destek mekanizmalarını ortaya koyan bir kanun tasarısı taslağı üzerinde çalışmalar devam ettirilmektedir.